

OYBEK HAYOTI VA IJODI

Farg'ona viloyati Toshloq tumani 25-o'rta ta'lim maktabining

Ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi

O'rinova Gulshanoy Bahodirjonovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada taniqli o'zbek adibi, adabiyotshunos olim va jamoat arbobi Oybekning hayoti va ijodi haqidagi bilim va malakalarni yanada kengaytirish hamda o'quvchilarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, ularni mustaqil fikrlashga, hamkorlikda ishlay olish qobiliyatlarini to'g'ri shakllantirishga oid qarashlar va metodik tavsiyalar berib o'tiladi.

Kalit so'zlar: ta'lim, texnologiya, interfaol, topshiriq, ijodkorlik, obraz, mustaqil fikrlash.

Аннотация: В данной статье представлены взгляды и методические рекомендации по дальнейшему расширению знаний и умений о жизни и творчестве известного узбекского писателя, литературоведа и общественного деятеля Ойбека, а также воспитанию учащихся в духе патриотизма, их умения самостоятельно мыслить и сотрудничать дается.

Ключевые слова: обучение, технология, интерактив, задание, творчество, образ, самостоятельное мышление.

Annotation: This article presents the views and methodological recommendations for further expanding knowledge and skills about the life and work of the famous Uzbek writer, literary scholar and public figure Oybek, as well as educating students in the spirit of patriotism, their ability to think independently and collaborate. is given.

Keywords: education, technology, interactive, assignment, creativity, image, independent thinking.

Hozirgi kunda ta'lim tizimiga shiddat bilan kirib kelayotgan yangi pedagogik texnologiyalar, innovatsiyalar, yangi-yangi interfaol metodlar, interaktiv usullarni ta'lim beruvchilar tomonidan o'zlashtirilib va qo'llanib borilishi, ta'lim mazmunini o'zgartirib yubordi desak yangilishmagan bo'lamiz. Zamonaviy o'qituvchi ta'lim oluvchilarni fanga ijodkorlik nuqtayi nazaridan qarashlarini tashkil etishi, izlanuvchanlik va mustaqil fikr yuritish xususiyatlarini to'g'ri shakllantirishi hamda yangi pedagogik texnologiya usullaridan foydalangan holda dars soatlarini tashkil etishi maqsadga muvofiq bo'ladi. Adabiyot fani bugungi kun o'quvchisining fikr olish, tasavvurini boyitish, ziyakligi, diqqatini oshirish, nutqini o'stirish, o'z shaxsiy fikrini ayta olish, hayotga real qarashini shakllantirish, matnni tahlil qilish imkoniyatlarini yuzaga chiqaradi va uni o'stirishga, takomillashtirishga xizmat qiladi.

TADQIQOT MATERIALLARI VA METODOLOGIYASI

Oybek buyuk so'z san'atkori va tengsiz iste'dod egasi hisoblanadi. Oybekning yuksak adabiy mahorati, uning buyuk so'z san'atkori ekanligini taniqli yozuvchi Ozod Sharafiddinov o'zining "Millatni uyg.,otgan adib" maqolasida aytib o.,tadi: "Agar mendan shuncha yil yashab umringdan topgan quvonching va mamnuniyating nima bo.,ldi deb so.,rasalar, men hech ikkilanmasdan Oybek va G'afur G'ulom, Abdulla Qahhor va Shayxzoda kabi buyuk so'z san'atkorlari bilan zamondosh bo'lganim, ularning suhbatlaridan bahramand bo'lganim, betakror asarlaridagi go'zallik va nafosat sirlarini kashf etib, voyaga yetganim bo'ldi, deb javob berardim. Agar mendan ushalmay qolgan orzularing, armonlaring bormi deb so'rasalar, ha, ular to'g'risida, ayniqsa, Oybek haqida adabiyotshunos sifatida yolchitib yozolmaganim, uning asarlaridagi bitmas-tuganmas boylikni ko'ngildagidek qilib kitobxonlarga yetkazib berolmaganim menga armon bo'lib qoldi, deb javob berardim". Taniqli o'zbek adibi Oybekning hayoti va ijodi beshinchi va sakkizinchi sinf adabiyot darslarida o'rganiladi. 5-sinf adabiyot darsligida adibning hikoyalari berilgan bo'lib, 8-sinfda esa uning lirikasi o'rganiladi. 5-sinfda shoirning hayoti va ijodiga 2 soat

ajratilgan bo'lib, quyida darslikda berilgan ma'lumotlar asosida turli zamonaviy va o'quvchilarni oldinga intiltiruvchi turli usullar, topshiriqlar, metodlar tavsiya qilinadi.

TADQIQOT NATIJALARI

"Qisqa sharh" topshirig'i. O'quvchilarga ijodkorga oid ma'lumotlarni chap ustun asosida o'ng ustunda to'ldirish topshirig'i beriladi. Bu topshiriqni Oybekning hayotini qay darajada o'zlashtirib kelganini bilish uchun qo'llash mumkin. Ushbu topshiriq orqali o'quvchilarning xotirasi sinaladi hamda mavzuni qay darajada o'zlashtirganligini baholash mumkin.

1905-yil 10 - yanvar

"Tuyg'ular"

O'zMU

Bo'zchi

1926-yil

"Navoiy"

30-yillar

"Gulnor opa"

Tarjimalari

"Yevgeniy Onegin"

"Asar adashdi" topshirig'i. Oybekning asarlari aralash holatda beriladi va o'quvchilarga ularni to'g'rlab yozib chiqish topshirig'i topshiriladi. Ushbu topshiriq 5-sinf o'quvchilari uchun qiziqarli va biroz o'ylab fikrlab topadigan topshiriq hisoblanadi. "Baxtigul va Dilbar" _"Gulnor - davr qizi" _"Sog'indiq opa" _ 'Singan qon' 'Qutlug' umid" Darslikda Oybekning "Fanorchi ota" hamda "Bolaning ko'ngli poshsho" nomli hikoyalari berilgan. Ushbu hikoyalar yirik-yirik romanlarining bir debochasi hisoblanadi. "Fanorchi ota" hikoyasi orqali juda ko'p ezgu fazilatlar, shuningdek, yuragi shafqatga, mehrga, bir so'z bilan aytganda, insoniy hislarga limmo-lim to'la bo'lgan Fanorchi otaning obrazi gavdalanadi."Bolaning ko'ngli poshsho" hikoyasida esa asosiy tasvir yoshlik va bolalikdagi hodisalarga asoslanadi.

Ushbu hikoyani o'rgatishda quyidagi topshiriq va usullar tavsiya etiladi. "Qisqa tavsif topshirig'i. O'quvchilarga "Fanorchi ota" hikoyasida keltirilgan qahramonlarga tavsif berish topshirig'i beriladi. Bu orqali o'quvchilar hikoyadagi obrazlarning tasviri va ularning asardagi o'rnini bilan yaqindan tanishish imkoniga ega bo'ladi. O'quvchilar "Bolaning ko'ngli poshsho" hikoyasi bilan tanishgach, ularni ijodiy fikrlash qobiliyatini yanada rivojlantirish uchun "Bolalik - bebaho ne'mat" mavzusida kichik hikoya tuzish topshirig'i beriladi. Bu orqali o'quvchilarda asardan olgan taassurotlari asosida mustaqil fikrlash qobiliyatlari yanada rivojlanadi. Xulosa qilib aytganda, ta'lim samaradorligini oshirishda yuqoridagi kabi yangi pedagogik texnologiyalarning, turli yangidan-yangi metodlarning ahamiyati kun sayin ortib bormoqda. Bundan ko'zlangan asosiy maqsad, o'quvchilarni ijodiy qobiliyatlarini ro'yobga chiqarish, ularni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash bilan birga mustaqil fikr yuritishga, ma'lumotlarni analiz-sintez qilishga va erkin fikr bildira olishga tayyorlashdan iboratdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullayeva, O. O. (2021). Abay ijodini o'rganishda savol va topshiriqlar ustida ishlash. *Academic research in educational sciences*, 2(3), 4-9.
2. Abdullayeva, O. O. (2021). Ibroyim Yusupov ijodi asosida o'quvchilarning vatanparvarlik tuyg'ularini o'stirish. *Academic research in educational sciences*, 2(3), 176-180.
3. Botirboyev, F. P., Abdullayeva, O. O., & Shermatova, U. S. (2021). O'ljas Sulaymonov ijodini o'rganishda savol va topshiriqlar ustida ishlash. *Academic research in educational sciences*, 2(4), 2013-2018.
4. <https://doi.org/10.24411/2181-1385-2021-00834> Abdullayeva, O. (2021) Badiiy asarlarning inson ruhivati ta'siri. *Scientific progress*, 1(5), (pp. 272-275)
5. Abdullayeva, O. O. Q. (2021). O'zbek tilini o'qitishda zamonaviy texnologiyalarning o'rnini. *Scientific progress*, 1(5)
6. Abdullayeva, O. O. Q. (2021). XALQARO TADQIQOTLAR VA ULARNING ADABIYOT FANIDA TUTGAN O'RNINI. *Scientific progressed*